

Megint a Teknyős

Ki hinné: huszonegyedik évfolyamát írja, csöndben, azelőtt, a Somogyi-könyvtári műhely, Karaktere, rovatolása, igényes szerkesztése, anyagválogatása akár egy magát konokul tartó igazoló volváirat, mondjuk a hamvába holt szege di szemléit, azzal a különbséggel, hogy önszántából vállalja föl a hiánypótló, részeti nélkülözött helytörténeti folváirat — inkognitóját. A könyvtár mindössze 600 példányban elérhető periódikája olyan frásokkal jelentkezik negyedévenként, melyekre egyéb fórumok hiányában publikációs esetlegesség vagy dolgozóasztalok fiókja vár.

Az idei évfolyam első számában hányatott sorsú kollégáknak, Domokos Lászlónak (1982—1973) állít emléket Péter László; Buday György és Erdei Ferenc levelezéséből elemző dokumentumokat Lengyel András; a szege di tanítványi írásainak, állástalan diplomásoknak elsikkasztott pengéiről 1941-ben felolvasásra vont Tunkl Tamás perét, akkori avonhallgatását Berey Géza szellőzteti meg élvezetesen; a nemrég elhunyt Berezi Anzelm Károlytól Csaplár Ferenc búcsúzik. De szó van itt a szege di éremgyűjtésről, mi több, pár helyi illetőségű könyvrecenziója is belefér. Polner Zoltán pedig vélhetően az utolsó Bálint Sándor-interjút adja közre. Ráadásul Teknyőkaparó-üvegben, mely fölfedezés (1980-ban éppen a Csongrád megyei könyvtári füzetekben publikálta, s azóta a szege di tévéstudió filmre is rajzolta); olvánnyira hozzánőtt Polnerhez, mint Tóth Béla-hoz a Tisza vagy Mocsár Gáborhoz a szege di olaj szociográfiája. Maga Polner ismeri el, az anyag előké-

szítésében, rendezésében „műhatatlan érdemei vannak Bálint Sándornak, aki 1960-tól haláláig nemcsak költői-néprajzi gyűjtőmunkásságomat kísérte figyelemmel, hanem szakmailag is állandóan segített, támogatott.” Ez a Bálint-interjú a Műhely gyöngyszeme. Természetesen Polner kötetének friss lektora sem lehetett más, mint a neves professzor. „Ilyen táltoszerű paraszti személyiségről nincs jel a magyar szakirodalomban — mondja eszélyhűtű, majd alább — kivételes érdekességű anyaggal gazdagítja a szege di táj folkloriát.” Márpedig ha egy Bálint Sándor mondja...

Ezért támadt hiányérzetem, hogy a könyvtári periodikával szinte eg időben lapozom föl a Szege di Egyetemet, felsőoktatási intézményeink lapját, ahol Hiedelem és értékkutatás címmel látom szembejőni a „Teknyőst”. Januárban a József Attila Tudományegyetem szociológiai tanszéke folytatott érdekes felmérést Makón a Teknyőkaparó körüli hiedelmvilágról, az emberek értékrend-szerének alakulásáról — számítógépes feldolgozást a Kibernetikai Labor végzi — s erről, a munka előzményeiről, jelenlegi állásáról beszélget Mórocz Károly, a tanszék munkatársával, Gábor Kálmánnal. Izgalmas, a maga nemében tanulságos olvasmány (bizonyára az lesz a munka végeredménye is), apró szépséghibával. E kéthasábos interjú során véletlenül vagy utalásszerűen sem kerül elő Polner Zoltán úttörő vállalkozása, de Bálint Sándor föltehetően nélkülözhetetlen „háttér-asszisztenciája” sem említetik sehol. Fura, nem?

N. I.

Folyékony cukor, kukoricából

Néhány év múlva üvegben vagy műanyag flakonban is vásárolhatunk cukrot, mégpedig finom, zamatos, kristálytisztán átlátszó édesítőszer, amelyet az eddig állati takarmányként felhasznált kukoricából készítenek majd Szabadegyházán, a munkába álló kukoricacukor- és szeszgyárban. Ennek a gyárnak, amelyhez hasonló jelenleg még csak egy van Európában, csupán az egyik terméke lesz a cukorszirup. A kukoricából ugyanis ötféle terméket fogunk előállítani, napi ötmillió forint értékben. Valamennyi a népgazdaság számára rendkívül fontos, importot helyettesítő termék.

Az évente feldolgozásra kerülő százhuszezer tonna szabvány takarmánykukorica értéke a bonyolult kémiai eljárások során megsokszorozódik, s a termény 40 500 tonna folyékony cukorrá, 194 700 hektoliter finom szeszre, 36 923 tonna fehérjetartalmú takarmánnyá, 6300 tonna gluténál alakul át, s emellett még — rendkívül finom olaj készítésére alkalmas — 9198 tonna kukoricacsirát is nyernek belőle. A kukoricaszemnek szinte minden porcikáját hasznosítják a világon jelenleg legkorszerűbbnek ismert technológia segítségével.

A négy milliárd forint költséggel megvalósuló új gyár — egyik legnagyobb élelmi-

szériari beruházásunk — jövedő termékei közül mind-egyik igen nagy jelentőségű, de a legnagyobb érdeklődés a folyékony cukor iránt nyilvánul meg. Igaz, ennek megjelölésével előreláthatóan néhány évig még várniuk kell, mert az új termékre elsősorban az ipar tart igényt, a konzerv-, a likőr-, az édesség- és üdítőital-gyárak fogják felhasználni.

A folyékony édesítőszer alkalmazása ugyanis mentesíti őket a kristálycukor energiapazarló „folyósításától”, sziruppá oldásától.

A gazdasági szempontok mellett nyomós ételtani, egészségügyi megfontolások is szólnak a cukorújdonság mellett. Ételtani hatása ugyanis — magas gyümölcs-cukor-tartalma miatt — jóval kedvezőbb a kristály- vagy kockacukornál. Ennek az oka, hogy az egyszerű hat szénatomos cukrok — ilyen a kukoricából készülő folyékony édesítőszer is — jobban emészthetők, kevésbé terhelik meg a szervezetet, mint az összetettek, amelyekhez a répacukor is tartozik. Az új szabadegyházi termék fogyasztása tehát mindenképpen előnyös lesz. Bár teába, kávéba egyelőre nem csurgathatjuk a sűrű folyó finom szirupot, az ételmiszer- és konzervipar termékein keresztül azonban már idén megismerkedhetünk.

Szárnyra kapott a hír, a tápéiak aggodnak miatta. Tudni szeretnék, mi a valóság. Az Északi városrészt lakói nem kérdezzek, kérnek, csak úgy mint a tápéiak a közlekedés biztosítása érdekében. Panaszoknak az egyik szege di lakóépület és az egyik utca lakói. Csöndes pihenőhelyért, nyugalomért sóhajtozik több idős ember is. Korábbi összeállításunk egyik-másik írására reagál-

tak az illetékesek. Röviden Postaládánk bevezetésekképpen.

Kommentár nélkül

„Arra szeretném megkérni Önöket, szíveskedjenek elforadni hozzánk a Kiss Ernő u. 3. sz. alá, és tekintsek meg az udvarunkat. Kerek 20 esztendeje lakom e házban, s ez az udvar még sohasem volt rendezve. Korábban is elő-előfordultak bokaficamok, de ami most van az kriminális. Körülbelül két évvel ezelőtt, mintegy 36 lakás lakói írták alá azt a levelet, amelyet ez ügyben az IKV-hoz írtunk. A válasz rövid volt és lakonikus: majd ha az udvarban álló (árvíz előtti) házat lebontják, rendezteszük az udvart. Nos a ház lebontásához hozzáfogtak tavaly július vagy augusztus hónapban. Az anyag egy részét el is hordták. Másik része az udvarban van. De sokkal nagyobb baj az, hogy a hatalmas pincegyödröt betemetetlen. Mindenféle szemét a szélre hordva, mintha a város szélén egy szemetes árok lenne. A kis és apró gyerekek ebben az udvarban játszanak. És ez mind itt van a Belváros kellős közepén! A tanácsháza szomszédságában! A Széchenyi tértől 20 lépésre! — Szokolyné dr. Kiss Erzsébet leveleiből idéztünk.

Mészáros Károlyné szege di olvasónk leveléhez ugyan- csak nincs mit hozzátenni.

Felnőttekről, gyerekszemmel

A tavaszi szünetben fociztam is (bár ne tettem volna). Kitértem Sziman néni kamrájának ablaküvegét. Kötelességemnek érzem, hogy megcsináltassam. Elmentem a Retek utcai üveg- eszerhez, méretet is vittem és elmondtam, hogy mit csináltam. A bácsi nagyon megértő volt. Másnap ott volt az üveg a kamrában. Azóta is ott van, és nem a kitörött üveg helyén, csak a kamrában a falhoz állítva. Már háromszor voltam az üvegeseinél, hogy tegyék a helyére, mert beesik az eső. Sziman néni kerülm, pedig én ki akartam javítani a hibámat. Azt hittem, hogy a felnőttek mindig igazat mondanak. Mit csináljak, hogy az üveg a helyére kerüljön? — kérdezi Joó Csaba, a Dózsa György általános iskola tanulója.

Öröközdek

Rovatunk állandó, örökzöld témája a közlekedés. Nincs hét, hogy ne kapnánk közlekedéssel kapcsolatos levelet. Gyalogosok és járművezetők fognak tollat. Panaszok, és adnak tanácsokat. Nincs is ebben semmi meglepő, hisz gyalogosan, autóbuzson vagy villamoson — mindnyájan közlekedünk. És persze benyomások, szerzők. Meggyőződésűnk, hogy olvasóink többsége megszívlelendő észrevételek tesz. Tapasztalataink szerint így vélekednek az illetékesek is. A rovatunkban közreadott levelekre mindannyiszor érdemi választ kapunk.

Reméljük, hamarosan az alábbi észrevételekre is válaszolhatunk. Márta Lajosné a tápéiak nevében írja: „Igaz-e vagy sem, minden- esetre nagyon sokan beszéltek, hogy a 73-as autóbuszjárat tápéi, Csatorna és a térsz- irodák megállót meg akarják szüntetni. Ha mégis igaz lenne, miért teszik? Nem tudom, illetékes helyről felül- vizsgálta-e, hogy hányan utaznak arról a környékről munkába, és gyerekek be- Szege di, az iskolába. Remé- lem a hírt csak szóbeszéd, és nem felel meg a valóságnak. Ha mégis erre készül a Vol- lánt, igazán nem jó cseleked- zik, mert mindenki (összint- én megírom) méltatlankod- dik, hogyan képzelnék és gondolnak ilyet. Miért nem

postaláda társszerzőnk az olvasó

egyaránt érinti. Miklós Józsefné írja: „A Kistisza utcát szeretném, ha valaki személyesen megnézné, mivel nincs módomban levelemhez fényképet mellékelni. Ez az utca valamikor kövezett volt, de az elmúlt évben jobbról-balról — csatornafektetés miatt — felbontották az úttestet és járhatóvá tették. Reklamálásra két kocsi sóderrel behintették, persze nem sokat ért. Most a vízművek megszünt épületét lebontották

és a nagy gépekkel teljesen járhatóvá tették az utat. Esős időben még a szemetes sem tud bejönni. Ebben az utcában mind idős emberek laknak, ha valaki rosszul lesz, még a mentőautó sem tud bejönni. A múltkoriban is úgy kellett megol- ni, mert elakadt. A szomszédom írásban kapott értesítést, hogy a közeljövőben itt nem szanálnak. Tudomásul vettük, de akkor legalább járható utunk lenne. A Hajós utca felőli lezárással úgy is elbarrikádoztak bennünket. Öregek éve van. Ne csak beszéljenek róla, hanem gondoljanak is reánk és cselekedjenek, hogy a jövő évi tűzrevalót is ki tudjuk hoztatni. Kérjük mielőbbi segítségüket az útburkolat javítása érdekében. Javasoljuk, ha végleges útburkolatot nem kívánunk kialakítani, legalább kohósalakos terítéssel tegyék lehetővé, hogy az említett utcából baj nélkül ki lehet- sen jutni!”

Ellentétek

Arra kér bennünket egyik olvasónk, magyarázzuk el, mit neveznek Szege den játszótérnek, mit sétánynak és pihenőparknak? Azért kérdezi — írja, mert több idős, pihenni vágyó társával egyetemben azt tapasztalja, hogy már-már minden sétány és park játszótérre alakult. A szaladgáló, kavicsokat do- báló, szobrokra mászó gyerekek miatt nem tudnak az idősebbek pihenni. Úgy véli olvasónk, túrhetetlen a hely- zet, s ezért azt javasolja, hogy alkalmazzanak a parkokba öröket, akik figyelmeztetik a hangoskodó gyerekeket vagy szülőket, nagy- születeket. Ha kell, bírságot is, amikor „a gyer- mek a helyhez nem illő dol- got csinál.” Hasonló észre- vétellel keresett meg ben- nünket egyik tarjánai olva- sónk is. Ő azért méltatlan- kodik, hogy az Olajbányász területe felől a járókelők nem érzik biztonságban ma- gukat.

Bizonyára sokan egyetér- tenek velünk, nehé az ügy- ben egyértelműen állást foglalni. Hisz igazuk van az

időseknek, valóban rászol- gálnának a nyugalomra, a csendes elmélkedésre. De azt se feledjük, bizony igen- csak zsúfoltak, többnyire sí- pára a játszótérre, a gyere- keket szivesebben szalad- gálnak, játszanak a füves parkokban, mint a kibeto- nozott, vagy kavicsos fel- szőrt játszótérek. Meg- győződésünk, hogy hivatalos intézkedések nélkül is meg- valósítható a különböző ge- nerationok békes egymás mel- lett élése. Elég, ha a szü- lők, nagyszülők, az időseb- bek, a felnőttek iránti tap- pintatra, előzetesre in- tik a gyermekeket, figyel- meztetik őket, ha túlságo- san zajosak. Nem árt ideje- korán emlékeztetni a gyere- keket arra, hogy ők is lesznek öregek, ők is igény- lik majd a csendet és a nyugalmat. Persze jó lenne, ha az idősebbek is nagyobb fürelemmel, megértéssel vi- seltenének a gyermekekkel szemben. Szigorú megnyilat- kozásaik szigorú azt a be- nyomást keltik: időnként megfedekeznek arról, hogy ők is voltak gyerekek. Csín- talanok és zajosak...

Válaszol az illetékes

„A Délmagyarország 1982. március 14-i számában megjelent Menetrend sze- rint, kimaradt című cikk- ben foglaltakat kivizsgáltam és megállapítottam, hogy a panaszban megjelölt 35. számú vonalon 1982-ben a következő esetekben fo- rdultak elő járatkimaradá- sok: január 19-én közúti baleset miatt háromszor, február 5-én műszaki hiba miatt egyszer.

A zsúfoltság csökkentése érdekében ezen a vonalon rendszeresen kisegítő jára- tokat is közlekedtetünk. Gondot okoz számunkra, hogy a Dorozsmai úti vas- úti átjáróban 10 percen túl is zárva tartható sorompó van. A vasúti tolatási, va- lamint forgalmi időszakban zárva tartott sorompó ren- dszeresen 10—15 perces ké- séseket idéz elő, melyet ki- védeni csak a vasúti felül- járó megépítésével lehetne. Tekintve, hogy a Dorozsmai úton fordulás, a vasúti át- járótól mentesítő járatok közlekedtetésére, illetve a járatok megfordítására nincs lehetőségünk. Mindazonáltal felhívtam az üzem vezető- jének figyelmét a jelzett problémára, a járat foko- zott ellenőrzésére, a menet- idők pontos betartására.” — olvastuk dr. Benedek Tibor, a Volán igazgatóhelyettesé- nek levelében.

Szabó Nándorné, Szege di, Óthalmi u. 3. szám alatti lakos a távhőszolgáltatásra panaszkodott. Levelét a Vá- rosüzemeltetési Vállalathoz továbbítottuk. Onnan az alábbi választ kaptuk. „Az Óthalmi u. 3. számú épü- letben több esetben vége- ztünk hőmérséklet-ellenőrzést, melynek során a panasz jo- gosságát állapítottuk meg,

ugyanis 19,5 Celsius-fok és 21,5 Celsius fok közötti bel- ső átlaghőmérsékletet mér- tünk. Mindezekre tekintet- tel az épület valamennyi lakásánál 1982. január 1-től 1982. február 15-ig 30 szá- zalekos díjmérsékletet alkal- mazunk. Tájékoztatásul kö- zöljük, hogy a fenti épület nem vállalatunk által kar- bantartott, így az épületen belüli fűtésrendszer meg- hibásodásának javítása és kar- bantartása az ingatlan tú- lajdonosának — a Szege di Ingatlankezelő Vállalatnak — a kötelessége.

Kiss Imréné panaszát ápr- ilis 3-i Postaládánkban tet- tük közzé. Olvasónk csak a véletlennek köszönhető, hogy végül megkapta rom- landó árut tartalmazó eso- magját. A bejelentésre a Szege di Postai igazgatóság igazgatóhelyettesétől kap- tunk választ:

„Megállapítottam, hogy a C 274.475 rsgsz. expressz kü- lönszolgálatossal feladott csomagot 1981. december 8-án a kézbesítő tevéde- séből a Feltámadás utca 22. sz. alatt kísérelte meg kézbe- síteni. Mivel csöngetésére nem nyitottak ajtót, a kül- demény érkezéséről értesítőt hagyott hátra, amit levél- szekrény hiányában az ajtó alatt csúsztatott be. A kül- demény kézbesítését a kö- vetkező napon ismét meg- kísérelte. A kézbesítő gon- datlanul járt el, mert a küldemény kézbesítését nem a csomag burkolatán és a szállítólevélen pontosan fel- tüntetett címen kísérelte meg. A kézbesítő ellen el- jártam. A beszedett 16 fo- rint házhözkezelési díj- visszatérítésére intézkedtem.”

Összeállította: Ladányi Zsuzsa